
Truskolasy, st. 8, gm. Wręczyca Wielka, woj. częstochowskie, AZP 85-45

Informator Archeologiczny : badania 32, 96-97

1998

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

lub przesyconej spalenizną warstwy zalegającej w spągu lub stropie wypełniska. Największe z pośród jam (obiekty: 158, 217, 219, 249, 271, 286, 291, 297, 312, 313, 315) o wymiarach wahających się od 130 x 270 cm do 230 x 270 cm i 174 x 334 oraz głębokości wahającej się od ok. 20 do ok. 80 cm interpretować można jako pozostałości obiektów mieszkalnych o bliżej nieokreślonej konstrukcji naziemnej. Większość spośród obiektów najmniejszych o zarysach owalnych w przekroju poziomym i nieregularnych lub workowatych w przekroju pionowym to zapewne jamy po słupach. Ich wymiary wahają się od 18 x 20 cm do 34 x 46 cm a głębokość od 10 do 45 cm. Występowały one na całym badanym obszarze, najczęściej pojedynczo, czasem towarzysząc większym obiektom. Większe skupisko jamy te tworzyły jedynie we wschodnim krańcu wykopu 2, gdzie być może znajdował się jakiś budynek o konstrukcji słupowej.

Paleniska, czyli jamy o wypełniskach barwy czarnej, przesyconych spalenizną nie są zbyt liczne. Jest to niewiele ponad 20 obiektów, przy czym tylko jeden (ob. 68) był ciasno wypełniony przepalonymi kamieniami.

Pozostałe obiekty, czyli przeważająca większość, to jamy o trudnej do określenia funkcji zazwyczaj określane jako zasobowe lub odpadkowe.

W trzech jamach (obiekty: 88, 149, 178) znaleziono ceramikę kultury przeworskiej. Pozostałe zawierały fragmenty naczyń ceramicznych kultury łużyckiej, którym towarzyszyły czasem nieliczne zabytki krzemienne, kości zwierzęce, muszle małży i grudki polepy.

Brak ceramiki zdobionej skośnymi lub poziomymi żłobkami, z jednej strony, a obecność ornamentu „kalenderberskiego”, fragmentów misy z karbowaną krawędzią oraz ornamentu zachodzących na siebie trójkątów z drugiej strony wskazują, że osada kultury łużyckiej założona została nie wcześniej niż w początkach V okresu epoki brązu, a misa o miętko facetowanej krawędzi z ob. 99 i misa z wgłębieniem pod krawędzią z ob. 243 potwierdzają wysuniętą w sprawozdaniu z 1997 r. sugestię o funkcjonowaniu osady także w VI okresie.

Łącznie podczas badań znaleziono ponad 8000 fragmentów ceramiki (w tym ponad 700 fragmentów ceramiki nowożytnej i 35 fragmentów ceramiki średniowiecznej), ponad 300 zabytków krzemienianych, ok. 200 fragmentów żużla żelaznego, ponad 380 fragmentów kości zwierzęcych kilkadziesiąt fragmentów muszli małży, ok. 200 fragmentów przepalonych kości (ob. 69 b) oraz monety nowożytne.

Miejsce przechowywania materiałów i dokumentacji: Państwowa Służba Ochrony Zabytków w Ciechanowie

Wyniki badań będą opublikowane w serii publikacji finansowanej przez EuRoPol GAZ S. A.

Badania nie będą kontynuowane.

Targonie Wielkie, st. 9, gm. Zawady, woj. łomżyńskie, AZP 36-81 - patrz: paleolit

TRUSKOLASY, st. 8, gm. Wręczyca Wielka, woj. częstochowskie, AZP 85-45

- cmentarzysko birytualne kultury łużyckiej (IV-V okres epoki brązu)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w sierpniu przez Iwonę Młodkowską-Przepiórowską (Koło Naukowe Studentów Archeologii Uniwersytetu Wrocławskiego). Czwarty sezon badań. Przebadano powierzchnię 75 m².

W bieżącym sezonie odkryto 14 obiektów archeologicznych (nr 39-52), w tym: 3 groby popielnicowe, 1 - bezpopielnicowy, 2 - ciałopalne zniszczone, 1 palenisko i 7 innych obiektów. Większość z nich zaopatrzona była w konstrukcje kamienne. We wszystkich jamach grobowych odkryto węgiel drzewny. Tylko trzy pochówki wyposażone były w przystawki; w 2 przypadkach były to pojedyncze naczynia, natomiast w obiekcie nr 47 wśród kamieni bruku znajdowały się 2 całe czerpaki i fragmenty 3 dalszych naczyń. Był to także jedyny grób wyposażony w przedmioty (zawieszki) brązowe. W większości obiektów znajdowały się wyroby krzemienne. Na uwagę zasługują 2 obiekty, zawierające w wypełnisku 5 - 6 warstw bruku i węgiel drzewny, a w najwyższych warstwach

nieliczne luźne fragmenty ceramiki. Wśród znalezisk luźnych najciekawsza jest gliniana figurka przedstawiająca dzika, nawiązująca do podobnych przedstawień z obszaru Polski środkowej.

Materiały i dokumentacja znajdują się w PSOZ oraz Muzeum Okręgowym w Częstochowie.

Wyniki badań zostaną opublikowane w „Śląskich Sprawozdaniach Archeologicznych”, „Badaniach Archeologicznych na Górnym Śląsku i Ziemiach Pogranicznych w 1998 roku”.

Badania będą kontynuowane.

TRZCINICA, st. 3, gm. Jasło, woj. krośnieńskie, AZP 109-71/1

- osada (młodsza epoka brązu lub wczesna epoka żelaza)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w 1998 roku przez mgr. Jana Gancarskiego (Muzeum Historyczne – Pałac w Dukli) w okresie od 10 do 23 września. Finansowane przez PSOZ. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię 183,75 m.

Badania były pierwszymi pracami wykopaliskowymi na tym stanowisku. Ogółem założono 4 wykopy sondażowe. W wykopie II odkryto niewielki obiekt kolisty w zarysie i trapezowaty w profilu. W wypełniku znaleziono tylko kilka fragmentów naczyń. W wykopie IV odsłonięto kolistą jamę o średnicy 120 cm, sięgającą do gł. 75 cm. W trakcie eksploracji wydobyto z niej kilkadziesiąt fragmentów ceramiki, bryłki polepy oraz fragmenty ciężarku tkackiego.

Ogółem pozyskano 250 fragmentów naczyń, 14 wyrobów z radiolarytu i rogowców, 3 fragmenty żaren i bryłki polepy.

Materiały i dokumentacja znajdują się w Muzeum Okręgowe w Krośnie.

Badania nie będą kontynuowane.

Tur Dolny-Busina, st. 3, gm. Michałów, AZP 92-61/48 - patrz: wczesna epoka brązu

Tyszowce, st. 3, gm. *loco*, woj. zamojskie, AZP 90-92/20 - patrz: wczesna epoka brązu

WAPNIARNIA, st. 129, gm. Trzcianka, woj. pilskie, AZP 38-24/74

- ślady osadnictwa z okresu neolitu
- osada kultury łużyckiej
- ślady osadnictwa kultury jastorfskiej
- osada kultury przeworskiej z późnego okresu wpływów rzymskich

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w lipcu przez Henryka Machajewskiego. Finansowane przez PSOZ i Urząd Gminy w Trzciance. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię 404 m².

Stanowisko położone jest na terasie nadzalewowej w pradolinie Noteci. Zarejestrowano łącznie 225 obiektów, stanowiących pozostałości po osadnictwie ludności czterech kultur: neolit, kultura łużycka, kultura jastorfska (?), kultura przeworska. Obiekty:

1. osada neolityczna - 1 jama wypełniona gładzonymi kamieniami i krzemieniami;
2. osada kultury łużyckiej - 53 obiekty, w tym 35 jam posłupowych, 1 ziemianka, 9 palenisk, 7 jam, 1 piec gospodarczy oraz 1130 fragmentów ceramiki;
3. osada z młodszego okresu przedrzymskiego (kultura jastorfska?) - 3 obiekty w tym 2 jamy posłupowe, 1 palenisko oraz 28 fragmentów ceramiki;
4. osada ludności z późnego okresu rzymskiego - 59 obiektów, w tym 36 jam posłupowych, 5 palenisk, 1 ziemianka, 1 dom słupowy, 17 jam oraz 1784 fragmenty ceramiki. Uwagę zwraca ziemianka o powierzchni 10 m² z bogatą zawartością naczyń ceramicznych i metalowych detali stroju oraz budynek słupowy o powierzchni około 30 m².

Na podstawie chronologii naczyń lepionych ręcznie i wykonanych na kole oraz żelaznej zapinki